

Рецензия

На единствения кандидат в конкурс за академичната длъжност професор,

Професионално направление 7.4. Обществено здраве,

за нуждите на НБУ, деп. „Здравеопазване и социална работа“, ½ щатна бройка,
обява в ДВ бр. 60/25.07.2017 г.

Орлин Стефанов Тодоров,

д-р по Философия (ВАК), доцент по История и теория на културата (ВАК)

редовен доцент на ½ щат в НБУ, деп. „Здравеопазване и социална работа“

Рецензент: проф. д-р Живка Винарова, д.м.н.

хонорован професор в НБУ, деп. „Здравеопазване и социална работа“

Национална експертна листа на членове на журита и арбитри № 712

Хабилитация и д-р по 02.21.10 „Приложение принципите и методите на кибернетиката в различни области на науката – медицина, биокибернетика“. (ВАК)

Д. м. н. и професор по 03.01.53 „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“. (ВАК)

При изготвянето на рецензията бяха съобразени всички действащи в НБУ нормативни актове по темата: II. Наредби по прилагане Правилника за дейността и устройството на НБУ; т.4. Наредба за развитие академичния състав на НБУ; т.4.1. Процедура за дългосрочно акредитиране по инициатива на НБУ; т. 4.4. Критерии и показатели при провеждане на конкурс от научно жури; т. 4.5. Образец за структура на рецензия за заемане на академична длъжност професор в НБУ .

В съответствие с тази документална база оценявах предоставената ми авторска документация в четирите посочени направления: Изследователска/творческа работа + Учебна и преподавателска дейност (Аудиторни /извънаудиторни занятия + Публикации на учебни материали в Moodle) + Работа със студенти и докторанти + Административна и обществена дейност .

Кандидатурата на доц. Тодоров е отличен пример за необходими промени в стандартите при анализиране, оценяване и класация на научни постижения днес – някои са административно предизвикани, а други - закъсняло отражение на промените в академичната регулация и практики. На това основание ще си позволя да започна с много важната за този конкурс констатация:

Рецензираната професионална биография и публични дейности на доц. Тодоров са ПРИМЕР ЗА НАУЧНА И БИЗНЕС ДИФЕРЕНЦИАЦИЯ СЛЕД ПРЕСТИЖНО АКАДЕМИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ. Промяната е резултат от нова професионална цел и амбиция, както и от пазарно търсене и желана реализация.

Оценяваме 25 годишен път за индивидуализация и диверсификация на хуманитарно академично ОБРАЗОВАНИЕ чрез персонално и персонализирано ОБУЧЕНИЕ. Този смел избор е довел до интердисциплинарни социални и персонални резултати и реализация в специалността Обществено здравеопазване , която е научната област на обявения за нуждите на НБУ конкурс.

Доц. Тодоров има, както следва:

I - Академично образование

Магистър – българска филология, СУ

Д-р по философия, редовен докторант 1993-97 г. к-ра Културология СУ със защитена дисертация на тема „Проблемът за далечността в мисленето на Запада“¹ - ВАК, 1998 г.

Доцент по „Теория и история на културата“ - с шифър 05.08.33 - ВАК, 2007 г.

След тази престижна академична образованост и постижения той е избрал пътя на персонално експертно развитие и го следва неотклонно и с отдаденост чрез :

II – Професионални обучения и квалификации - национални и международни:

От 1998г. до 2010г. –избира персонални обучения с теоретични курсове и стажове и с работа под супервизия у нас и в чужбина. Това са не по-малко от 3500 часа в центрове и звена на Международната Психоаналитична Асоциация и Психоаналитичния институт за Източна Европа.

От 2003г. до днес има текуща клинична подготовка и специализация като психотерапевт в частната психиатрична клиника Канчелов,² за психотерапия и специализирано лечение за зависимости (хероин, кокаин, хазарт, бензодиазепини, наркотични вещества) като старши терапевт, психоаналитик и терапевтичен супервизор.

Специалността Клинична (Медицинска) психология у нас се получава със специализация след базово обучение по обща психология, като магистърска или докторска степен. Клиничните (медицински) психолози специализират психологично консултиране и психотерапия чрез диагностични и тестови и процедури.

Под „психоаналитик“ в ВГ се разбира всеки практикуващ психоанализа, обучен според стандартите на Международната психоаналитична асоциация (МПА).

БАП - Българската Асоциация по Психотерапия - <http://www.psychotherapy-bg.org/> единствена провежда процедура за удостоверяване *правоспособността психотерапия*, за която може да се кандидатства два пъти годишно, за да се регламентира психотерапевтична практика.

Този път на обучение за придобиване на психотерапевтични компетенции за практикуване на психоанализа е изминат от доц. Годоров.

Той днес е³ :

Психотерапевт – според националните и европейски стандарти по психотерапия – от 2008 – Национален регистър на психотерапевтите в ВГ⁴.

Психоаналитик – директен член на Международната Психоаналитична асоциация⁵ – от 2013 г. В Националния регистър на психотерапевтите в България е № 54

¹ <http://phd-center.bvu-bg.eu/index.php?Cmd=searchzasht>

² <http://klinikakanchevlov.com/%D0%B5%D0%BA%D0%B8%D0%BF/>

<http://klinikakanchevlov.com/>

³

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%B8%D0%BD_%D0%A2%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2

⁴<http://www.psychotherapy->

[bg.org/%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%8A%D1%80-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B5%D0%B2%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5/](http://www.psychotherapy-bg.org/%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%8A%D1%80-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B5%D0%B2%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5/)

⁵

<https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D1%83%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%B2>

–<http://www.psychotherapy.org>. Адрес на практиката: София, ж.к. „Лозенец“, ул. „Димитър Хаджикоцев“ 102 Б, 1 етаж.

Редовен член на Българската асоциация по психотерапия⁶ обединяваща професионалисти (психоаналитици, кандидати и регистрирани анализанти), формирани или формиращи се според професионалните и етични стандарти на Международната психоаналитична асоциация (МПА).

Член на Българско психоаналитично общество – <http://www.psychoanalysis.bg/>

Член на Международна асоциация на университетските преподаватели по психоанализа.

Член на Европейска асоциация за лечение на опиева зависимост.

Като избира пътя на обучение и самообучение в лицензирани и социално значими звена, доц. Тодоров търси и намира пътища за прилагане на хуманитарното културознание в биомедицината. Неговата изследователска и терапевтична дейности са естествена среда за генерация на емпирични знания и умения при анализи и терапевтиране на психичното здраве. Базирано на издателската му дейност, той разполага с авторитетно скрито, явно и формализирано знание, които в комбинация с езикови и компютърни умения го превръщат в **експерт-иноватор с престижна и уникална квалификация в здравните дейности, изцяло проектирана на терена на психотерапията и нейния метод психоанализа.**

При изготвяне на своята рецензия търся да представя аргументи за **ТРАНСФОРМАЦИИТЕ В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО И ФОРМИРАНЕТО НА НОВАТА ЗДРАВНА ПАРАДИГМА, защото именно ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТТА + ТЕХНОЛОГИЗАЦИЯТА + УЧАСТИЕТО НА САМООЦЕНЯВАЩИЯ СЕ ПАЦИЕНТ са повод и причина за този процес. А кариерното развитие на доц. Тодоров е точно такъв пример.**

В творческата биография на кандидата за професор на НБУ са приложени успешно точно тези подходи и позиции. Неговата работа и представени резултати са потвърждение на представата за общественото здравеопазване като пирамида с основа **Здраве** и надграждащи нива : **Духовност – Психотерапия – Алтернативна медицина – Медицина. Това предполага че експертизата по поддържане и възстановяване на здравния статус е грижа на лекари + лецители (нетрадиционна медицина) + психотерапевти + поливалентни специалисти по здравни грижи.**

На това основание посочвам мястото на психотерапевта като неотменима част от веригата здравни специалисти. Модерното здравеопазване има насоченост не само към физическото, но също към емоционалното и психическо здраве. **А то е обект на професионален интерес от психолози + лекари-психиатри + психоаналитици + други здравни специалисти.** Техните специализирани експертизи помагат ⁷ :

- да се запази психичното здраве и / или
- да се възстановява в болести и в болестотворни състояния и / или
- да се лекува – чрез остро или хронично терапевтиране и / или лечение.

От приложената схема се вижда колко значимо е мястото на психотерапията, като територия в която все още може да има само функционални, а не трайни структурни промени на пациентите/клиентите и като връзка с алтернативната медицина и

D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B0%D0%BD
%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B0%D1%81%D0%BE
%D1%86%D0%B8%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F

⁶ <http://www.psychotherapy-bg.org/>

⁷ <https://en.bab.la/dictionary/polish-english/psychoterapia>

лечителство. Тази специфика реално носи по-ранни, по-бързи и по-трайни резултати, без престой в болнични заведения и с по-ниска цена. Тя е с най-добър изход при търсено и намерено партньорство с пациента/клиента. Важно е също да се отчете възможното партниране между психотерапията и неакадемичната медицинска и масова здравна култура. Така се добавя допълнителна възможност за продължително терапевтично поведение и сътрудничество.

Тук идва ред на въпроса : За кого е психотерапията он-лайн?⁸ Доц. Тодоров му дава положителен отговор в практиката си.

Професионалната експертиза на кандидата е специализирана по : школи и направления в съвременната психоанализа, ефикасност на психотерапията като процедура базирана на доказателства, психо-социална рехабилитация на хора с аутистични и психотични заболявания.

Учебната и преподавателска дейност на доц. Тодоров е започнала през 1995-96 г като преподавател- редовен докторант в катедрата Културология, СУ, а от 1995 г до днес преподава в НБУ - последователно в деп. Антропология и Център за антропологически изследвания, СДК по психотерапия, деп. Когнитивна наука и психология, а от 2016 г. в деп. Здравеопазване и социална работа за студенти по Логопедия и ООК „Увод в психоанализата“ – на ½ щатно място.

Има общо 22 год. преподавателски стаж в НБУ – от 1995 г до днес.

В тези му качества е първи автор на курсове в Бакалавърски и Магистърски факултет по психоанализа, студентски стажове и практики, ръководител на дипломанти, автор и реализатор на Програма за СДК „Психотерапия“. Има авторство и съавторство на Магистърска програма „Клинична психология- психоаналитична перспектива“ и Бакалавърска програма Психология“. Отзивите и интересът към посочените студентски програми и курсове „Увод в психоанализа“, „Основни идеи в психоанализа“, „Съвременна психоанализа“ е документирано голям – ср. оценка на студентите за удовлетвореност е над 4.00.

В документацията са представени по години 10 стартирали учебни курса, с прилагане на текущо оценяване, курсови разработки и реферати. Включвани са като участници по изследователски проекти и студенти, с посочване крайните резултати от дейността.

В момента доц. Тодоров консултира пациенти в Центъра за терапия на комуникативни и емоционално-поведенчески нарушения и ръководи дейността на Центъра за консултиране и психотерапия, и двата като звена на НБУ.

⁸ <https://en.bab.la/dictionary/polish-english/psychoterapia>

От представената Справка е видно че е изпълнил предвидената творческа заетост, съответно на длъжността – 40 стр. в Moodle.

Инициатор и организатор е на международни конференции и семинари с участие на известни експерти от Европа и САЩ, свързано с психоанализа като метод за психотерапия . Познава и следи с авторитет и отдаденост областите: лечение на зависимости – като част от психиатричната практика ; клиничната психология, основно за клиничната социална практика и свързано с програмите в НБУ, с превес за хроничните и логопедични заболявания при деца.

Има участия в престижни национални и международни научни проекти, семинари и конференции като презентатор, докладчик и слушател. Последните са през 2017 в НДК и в НБУ с доклад от практическо изследване; през 2016 г. в Лондон; през 2014 в конференция на Българското психоаналитично общество с основен доклад и още 6 други авторитетни събития, вкл. обучителен уъркшоп, за времето от 2005 г .

Посочени са 10 публикации в рецензирани научни издания с предварителна селекция. В ролите на съставител, редактор и автор на предговори има участия в няколко творби на проф. Богданов, от които блести Сборникът „Култура, общество, литература- текстове по културна антропология на античността“ ЛИК, 2017 г.

От 2001 до днес има издадени 4 „Авторски книги“, както сам ги е определил, 2 от които са издание на НБУ. Последната Монография е от 2017 г. „Разбиране и интерпретация в психоанализата“. Преди нея са „Психоанализата: фрагменти от едно тематично въведение“ (две издания с допълнителна преработка) от 2015 г, изд. ЛИК и през 2004 „Далечността в мисленето на Запада“. Съставител, редактор и автор на предговора е на 5 Сборника за период 2005 – 2009 г.

Монографията, посочена като задължителна част от условията за участие в професорски конкурс е „Разбиране и интерпретация в психоанализата“, ISBN 978-954-535-937-8⁹, посочена като една от десетте най-продавани книги в книжарницата на НБУ за месец октомври, при цена 8 лв, с обем 168 стр. В своята конкурсна документация авторът е представил Резюме и кратко аотиране на седемте глави. Както се изисква от едно научно издание то може да се определи като Монография, само ако в него има част посветена на лични изследвания и произведено от тях практическо знание. Това е от особено значение в сферата на здравеопазните дейности, адресирани към психичното здраве. Психоаналитикът доц. Годоров изследва сънищата, символите, играта и несъзнаваната комуникация, като избрана част на терапевтичния процес. Вероятно авторът търси доказателства и корелации между психични, културни, възпитателни и наследени процеси в съзнателната и в подсъзнателната дейности. Чрез тези причинно-следствени връзки в норма и в патология може да се представи свръх-сложната и твърде индивидуална функционална патология на висшата нервна дейност. С такава цел е описал основни психоаналитични теории за обясняване и разбиране на психодинамиката, като водеща цел е да се открие нейната латентна и рисковата част. Заглавието на Монографията точно я дефинира – не само да се разбере патологията и дори патогенезата (но само от най-добрите терапевти-прогностици !), но и да се интерпретира като част от когнитивната карта на диагностицирането. Тук се среща с една много специфична територия на медицинската информатика : създаване на работен модел - базирано на изкуството за събиране на данни и информация, но без улловима от пациента регистрация, с последващо измерване и след това интерпретация,

⁹ <https://bookshops.nbu.bg/bg/naj-prodavani-zaglaviiq-prez-m-oktomvri-2017-g/razbirane-i-interpretacij-v-psihoanalizata>

разпознавайки създадения кибер-модел с друг – познат и вече успешен. Всяко и всички терапевтични задачи в здравните грижи са ИЗКУСТВО ЗА ИНТЕПРЕТАЦИЯ, БАЗИРАНО НА ДАННИ И ИНФОРМАЦИЯ.

Новост в изложението има в 7 глава – „Професионалното функциониране на психотерапевта в продължения на целия работен ден“. Персонален избор е терапевт-центрирана перспектива, която позволява да се запази и имитира делничната практика на общуване и разпознаване на партньорите.

С особено внимание се спирам на ролята на кандидата при организиране, менажиране и провеждане на най-големия интердисциплинарен семинар в НБУ „Науката – разбирана и правена“, който функционира 5 години с необикновена популярност, престиж и слава, защото бе място на кроскултурални анализи и презентации. Чувствах се истински почетена, когато получих покана за участие там. Резултатите от тази научна борса на бляскава професионална култура са представени в Сборника „Съзнание, памет, идентичност“, под негова редакция. Не се колебая да споделя мнение че изданието сега е от най-висока класа, а в бъдеще тази оценка и влияние ще растат, свързано с логото на НБУ.

Имам много приятен спомен от негово ерудирано изказване и компетентно отношение по повод дарителския фонд „Васил Стоилов и фамилия“, за създаването и развитието на който бях определена със Заповед на проф. Богданов.

В НБУ е заемал престижни административни длъжности: 2008-09 Зам. Ректор по международната дейност и връзки с обществеността. В момента ръководи Университетски център за консултиране и психотерапия.

Доц. Тодоров, в качеството и компетенциите му на интердисциплинарист, има регламентирани дейности придобити чрез обучение и самообучение в областта на публичното здравеопазване. *Тази част от неговата професионална биография е с водещо значение по темата на настоящия конкурс.* Това е основание да се върна към нея с още мнения и позиции, както следва:

1. В системата Здравеопазване с непълноценно и забавено „реформиране“ е много трудно да се намери стартова позиция и среда за развитие. Академични възможности за реализация на голямата група експерти, които днес определяме като „НЕМЕДИЦИ“ се търсят бавно, макар че те са необходими за системата. *Всеки, който е оставил следа с пионерските си инициативи и тяхното внедряване в ресора следва да бъде оценен, а работата му проучена и целево мултиплицирана.* За психотерапията и нейния метод психоанализа такова участие и роля има доц. Тодоров. Обсъждайки постигнатото до тук, към неговата експертиза трябва да се добави ролята на социалната среда от иноватори в НБУ, особено силна по време на академичния му старт. Бих определила тази работна среда като негов професионален шанс и късмет !
2. Публичното здравеопазване, социална медицина, техномедицина и мобилно здравеопазване са части от националната сигурност, а медицинската и здравна култура са белези за цивилизованост. Здравето е цел и ценност във всичките му прояви, вече равнопоставени : физическо, социално, емоционално и психологическо. То е терен за взаимодействие на експерти **1** с различна академична образование и **2** с професионална квалификация, придобита чрез обучение и самообучение. Такъв избран път на развитие се среща рядко, изминава се трудно и е плод на много труд и инициативност. Този път е избор и цел на доц. д-р Орлин Тодоров.

3. В частта „Дейности и опит в областта на общественото здраве“ кандидатът е представил в минимизиран личен вариант някои свои заключения и сравнения за състоянието за психологичните здравни грижи у нас като : законова регулация, здравно осигуряване и особено важно – начините за регламентиране на академичното образование и придобиване на лицензи за практикуване. Изводите, които правя са неизбежни, защото при липсваща академична психотерапевтична образование за медици, при изключително малък брой лицензирани по международен стандарт психоаналитици и при липсващ закон за практикуване на психотерапия, средата не може да задоволи нуждаещите се от терапевтиране. Съзнателно избягвам термина „лечение“.
4. За справка : в Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България има [Група 226 - Други медицински и здравни специалисти](#), които изпълняват следните основни задачи:..... ; { оценяват състоянието на пациентите или клиентите за да определят естеството на заболяването, смущението или проблема; изготвят и прилагат програма за лечение, оценяват и документират развитието на заболяването у пациента; диагностицират, контролират и лекуват слухови, речеви, зрителни и комуникационни смущения.} Много е важна всяка инициатива в посока придобиване на правоспособност чрез академично образование по здравни стандарти, както и създаване на учебни програми за тези цел. Сигурно доц. Тодоров ще има нови идеи , защото познава клиничната практика по темите.

От 2003 г. той е старши психотерапевт и клиничен консултант в клиника за лечение на зависимости и други психични проблеми в частната клиника Канчелов за лечение и психотерапия¹⁰ , където си партнира с лекари-психиатри, с психолози и с медицински сестри. В това си качество има изнесени лекции и доклади пред Българската психиатрична асоциация и Форум частна психиатрия. С особено предимство се ползва детският контингент, в партньорства с детски психолози, практикувано в софийски и провинциални болници.

Направеният преглед и анализ на предоставената ми документална информация е възможност да направя заключения и изводи относно качеството на образование, амбициозност и отдаденост на кандидата, който има уникална експертна роля и реализация като интердисциплинарис. Практикуването е в условия на незадоволителна здравна реформа и в партньорства, които изискват много висока здравна и академична култура.

Цялостното оценяване съм подчинила на действащите Критерии и показатели при провеждане на конкурс за професор за нуждите на НБУ.

(I) Отбелязани пропуски и препоръки:

1. В презентацията могат да се направят подобрения при обсъждане на терапевтичните резултати в посока : медицинска и здравна документация – документооборот на терапевтираните – брой, диагнози и диалози, резултати, времеви периоди. Много високо се ценят субективните /пациентски самодиагнози, референции и самолечения по схема и методи препоръчани от психотерапевта. Тяхното съпоставяне с експертните е повод за партньорство чрез персонален здравен мениджмънт, който сега е третият стълб на общественото здравеопазване.

¹⁰ <http://klinikakanchelov.com/%D0%B5%D0%BA%D0%B8%D0%BF/>

2. Статистическите анализи традиционно се пазят за съответни публикации и лекции - аудиторни и публични, но само те са **ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ БАЗИРАНО НА ДОКАЗАТЕЛСТВА, Т. Е. САМО ТЕ ПРАВЯТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО НЕ САМО ТВОРЧЕСТОВО, НО И ОТНОСИТЕЛНО ТОЧНА НАУКА.** Експертни данни могат да допринесат още в тази посока.
3. Минимализираният документален материал не е най-доброто решение.

(II) Като отчитам всичко посочено до тук, мога да формулирам следните заключения:

1. Работим с експерт, притежаващ образование и стаж, които респектират. Той е модел на интердисциплинарист – хуманитарист, отлично адаптиран на територията на психичното здраве за негов контрол, регулация и терапевтиране с психоаналитични методи.
2. Кандидатът има сериозен преподавателски опит с поливалентно прилагане – от бакалаври до СДК и докторанти. Автор е на първи по рода си цялостни академични програми и учебни курсове, с прилагане на дистанционни и дистанционализирани форми на преподаване.
3. Кандидатът е публична личност – с добра административна корелация, при разнообразни партньорства и с екипна и академична култура.
4. Той е емпат с чувство на отговорност и съпричастие.
5. Доказал управленски умения при формиране и поддържане на колектив.
6. Посветен на работата си и чувствителен към детския контингент .
7. Доц. Тодоров има свои проекти и амбиции за професионално развитие при споделени сътрудничества, което го прави мотивиран експерт.

На база посочените доказателства, основания и отношения, подкрепям кандидатурата на доц. д-р Орлин Тодоров за заемане длъжността професор за нуждите на НБУ, по шифър на научната специалност 7.4 „Обществено здраве“ и при съответствие с обявения конкурс в Д.В. бр. 60/25.07.2017 г.

Проф. д-р Ж.Винарова, д.м.н.